

En usedvanlig grad av mot, offervilje og medmenneskelighet

Taler

Dag Terje Andersen

Dato

26 november 2012

Sted

Oslo Rådhus

Omstendigheter

Tildeling av medaljer for edel dåd for deres redningsinnsats 22. juli 2011

1 Deres Majestet, ærede medaljemottakere, kjære alle sammen,

Noen mennesker er i stand til å vise vei. Det finnes enkelte i blant oss som evner å være eksempler for alle oss andre. Noen ganger blir vi vist forskjellen på rett og
5 galt gjennom helt usedvanlige prestasjoner og gjerninger. En sjelden gang hender det at vi får innsyn i det beste som bor i mennesket.

Bakgrunnen for at vi er samlet i Oslo Rådhus i kveld er de forferdelige hendelsene som rammet landet vårt 22. juli 2011. Anslagene mot
10 regjeringkvartalet og mot ungdommen på Utøya er den verste katastrofen som har rammet oss i fredstid.

Midt oppe i disse dramatiske hendelsene var det noen som tok ansvar for å hjelpe.

15

22 personer skal i kveld tildeles medaljen for edel dåd. Alle får de denne utmerkelsen for å ha vist en usedvanlig grad av mot, offervilje og medmenneskelighet i den mest ekstreme situasjonen som tenkes kan.

20 Den 22. juli 2011 rommer så mange skjebner og historier. I kveld er fokuset på de frivillige livredderne og deres innsats på Utøya og i regjeringkvartalet.

Medaljen for edel dåd henger høyt - svært høyt. Det er en utmerkelse for å ha reddet andre menneskers liv samtidig som man har satt sitt eget liv i fare. Det er
25 også en utmerkelse som skal hedre frivillig innsats - ikke det å redde liv i kraft av sin profesjon.

30 Det å få medaljen i sølv er en stor heder som bare er noen få, utvalgte mennesker forunt. 17 personer mottar i dag medaljen i sølv. Denne kvelden skal vi også få oppleve det unike ved at hele fem personer tildeles medaljen i gull. For å finne forrige medaljemottaker i gull, må vi faktisk så langt tilbake som til 1930-årene.

35 Aldri før har så mange mennesker fått medaljen på samme tid. Det er i seg selv et vitnesbyrd om at dette var en frivillig redningsinnsats som savner sidestykke i moderne norsk historie.

40 22. juli var en katastrofe så omfattende at det profesjonelle hjelpeapparatet ikke kunne takle den på egenhånd. Det var en krise som ga begreper som naboskap og dugnadsånd en helt ny dimensjon. Vi vet aldri når en ny krise kan inntreffe neste gang, men vi har fått erfare hva frivillig innsats kan bety når situasjonen krever det aller mest.

45 Vi skal huske på at rapporter og beretninger som er forfattet i ettertid gjerne gir et rasjonelt overblikk som virkelighetens drama sjelden kan kjenne seg igjen i. For alle som stod midt oppi katastrofen 22. juli var situasjonen høyst uoversiktlig og kaotisk. Også de frivillige redningsarbeiderne måtte manøvrere i ukjent og usikkert terreng. Det vi vet i ettertid, var det ingen som visste da.

50 Hvis vi virkelig skal forstå hva hver enkelt livredder satte på spill denne dagen, må dette være en del av bakteppet. For de 22 som får medaljen i dag, handlet det om å begi seg ut på noe man ikke kjente utgangen av. Det handlet om snarrådighet og sikker dømmekraft, og om mot og styrke i en ekstrem situasjon. Og ikke minst, det handlet om å være medmenneske.

55 Mange av livredderne hadde ikke livredderkurs. Én kunne ikke svømme, men la likevel ut i båt. Én tok kajakken og padlet det han kunne. De handlet på instinkt. Tøyde egne grenser. Trosset angsten. Gjorde det de syntes de måtte. Og underveis ble mange stilt overfor valg de etterpå skulle ønske de hadde vært
60 forskånet fra å ta.

Mange har fortalt at de ikke skjønnte omfanget da de i all hast kastet seg rundt for å hjelpe. Men selv da Alvoret begynte å si inn, fortsatte de innsatsen for å redde liv. Noen opplevde at kulene slo ned rundt båten de kjørte, men holdt likevel

fram med å evakuere. En opplevde at tunge bygningsdeler raste ned fra høye etasjer i regjeringskvartalet, men stanset likevel ikke livredderarbeidet. Alle opplevde at inntrykkene var voldsomme og bildene forferdelige. Likevel stod dere på.

70

Den 22. juli i fjor mistet vi 77 dyrebare menneskeliv i en tragedie som var like utenkelig som den var brutal og forferdelig. Vi kan med sikkerhet si at det kunne vært mange, mange flere hvis det ikke var for innsatsen til de frivillige livredderne.

75

Men det å være helt koster. Ingen må tro at det å ha sett mennesker i nød og stått til ansikt med ondskapen er noe man går umerket fra. Ingen redder liv uten at det setter spor.

80 Som for de overlevende har også mange av livredderne opplevd at kampen for å komme tilbake til hverdagen er hard. Minnene sitter i. Fremdeles kan det være vanskelige dager og tunge netter. 22. juli ligger som et lammende teppe over den normaliteten man lengter tilbake til.

85 Medaljene som skal deles ut om kort tid, kan ikke bøte på det personlige offer som hver og en av dere har måttet bære. Like lite kan de gi hendelsen i fjor noen mening. Men kanskje kan medaljene være en påminnelse om at mange mennesker føler dyp takknemlighet for det dere har gjort.

90 Hvis noen skulle lure på hvor heltene er i dagens samfunn, så vil jeg si: I dag hedrer vi 22 virkelige helter!

Kjære alle medaljemottakere. Takk for den styrke, handlekraft og medmenneskelighet dere viste når det virkelig gjaldt. Tusen takk.

95

Kilde

www.stortinget.no

Emner

22. juli, Heltemot, Medmenneskelighet, Takketale, Terrorisme

100

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/en-usedvanlig-grad-av-mot-offervilje-og-medmenneskelighet>